

A NEMTELJESÍTŐ HITELEK KEZELÉSE

- A 2017-es Cselekvési terv az alábbi területeket érinti:
 - bankfelügyelet;
 - a követelésbehajtás intézményrendszere és a fizetéseképtelenségi eljárások;
 - a nemteljesítő hitelek másodlagos piaca;
 - a bankrendszer átstrukturálása.
- Az Európai Bankhatóság sztenderd információs táblacsomagjának tartalma:
 - a nemteljesítő követelések előzetes elemzése;
 - az ügyletek pénzügyi átvilágításának és értékelésének folyamata;
 - a rendelkezésre bocsátott fedezetek,
 - az ügylettel kapcsolatban indított jogi vagy végrehajtási eljárások,
 - az ügylettel összefüggésben beszedett követelések ([Szakály 2023](#)).
- A 2020-as uniós stratégia főbb pontjai:
 - a nemteljesítő hitelek másodlagos piaca;
 - a fizetéseképtelenség újraszabályozása;
 - nemzeti eszközkezelő társaságok létrehozása;
 - bankok szanálásának szabályozása.

Az Infojegyzet a kormány [T/11147. számú, a hitelgondozókról és a hitelfelvásárlókról szóló \(EU\) 2021/2167 irányelv](#) átültetésére irányuló törvényjavaslatához kapcsolódóan bemutatja a nemteljesítő hitelek európai uniós kezelésének szabályait.

A [\(EU\) 2021/2167-es uniós irányelv](#) a nemteljesítő hitelek kezelése tekintetében ír elő nemzeti jogalkotási kötelezettségeket. Bár a terület eddig elsősorban a hitelintézetek és a tagállamok hatáskörébe tartozott, a nemteljesítő hitelek megnövekedett felhalmozódása uniós dimenziót ért el, ami egységes uniós stratégiát és szabályozást von maga után. A bank- és pénzügyi rendszer összekapcsoltsága miatt a hitelintézetek egyre több joghatóságban és területen működnek együtt, ezért a stabilitás biztosításának feltételeit is uniós szinten kívánják biztosítani.

AZ EKB ÉS A NEMTELJESÍTŐ HITELEK

Az Európai Központ Bank ([EKB](#)) egyik fő feladata az európai bankrendszerben keletkező nemteljesítő hitelek (non-performing loans, NPL) felhalmozódásának megelőzése és kezelése. **A hitelt abban az esetben nevezik teljesítőnek**, amikor a hitelfelvevő (legyen az vállalat vagy egyén) rendszeresen fizeti a kamatot, ütemszerűen törleszti a tartozását. **Nemteljesítő (rossz) hitel** az, amikor a hitelfelvevő több mint 90 napon át nem törleszt, illetve egyértelműen látszik, hogy nem fogja tudni visszafizetni tartozását. Ez utóbbi feltétel 2015-től része az elbírálásnak.

A nemteljesítő hitel gyengíti a bankok nyereségességét, ami további céltartalékok képzését vonja maga után, ez viszont csökkenti az új hitelek kibocsátására, illetve más veszteségek fedezésére fordítható keretet.

Megfelelő monitoringrendszerrel a hitelfelvevő bizonyos szintig átvilágítható, azonban előre nem látható pénzügyi nehézségek vagy a pénzügyi környezet megváltozása válságos helyzetet is teremthet. **A nemteljesítő hitelek kezelésének egyik módja** a törlesztőrészlet vagy a törlesztési idő újratárgyalása. A bank másik lehetősége a rossz hitelektől való megszabadulás; például úgy, hogy nyomott áron adja el befektetőnek vagy hitelfelvásárlónak, vállalva a kisebb rosszat (a hitel leírása még nagyobb veszteséggel járna) ([EKB 2021](#)).

Az EKB bankfelügyelete 2017-ben iránymutatást adott ki az általa felügyelt bankok és azok leányvállalatai számára a nem teljesítő hitelráta unióban történő csökkentése céljából. Ebben átláthatóvá kívánta tenni az intézményekkel szembeni követelményeket, a felügyelet és a bankok közötti párbeszédet. Fontos pontja volt az ajánlásnak, hogy a magas nemteljesítő hitelrárával rendelkező bankok számára növekvő jelentéstételi

kötelezettséget írt elő, szélesítve a közzendő információk körét. Előírta a magas NPL-rátával rendelkező bankok számára, hogy annak megoldását kiemelt ügyként és átfogóan kezeljék. Véget kívánt vetni a bankok úgynevezett „kivárássos” megközelítésének, és kiterjesztette a felügyeleti elvárásokat azokra a hitelekre is, amelyek nagy eséllyel nemteljesítővé válhatnak; valamint a megfigyelési listára tett és az átstrukturált hitelekre is. Az útmutató az NPL-kezelés körébe bevonta az átstrukturált hitelek kezelését, az elszámolást, a céltartalék-képzést, értékvesztést és a fedezetértékelést is ([ECB 2017](#), [EKB 2018](#)).

A 2017-ES CSELEKVÉSI TERV

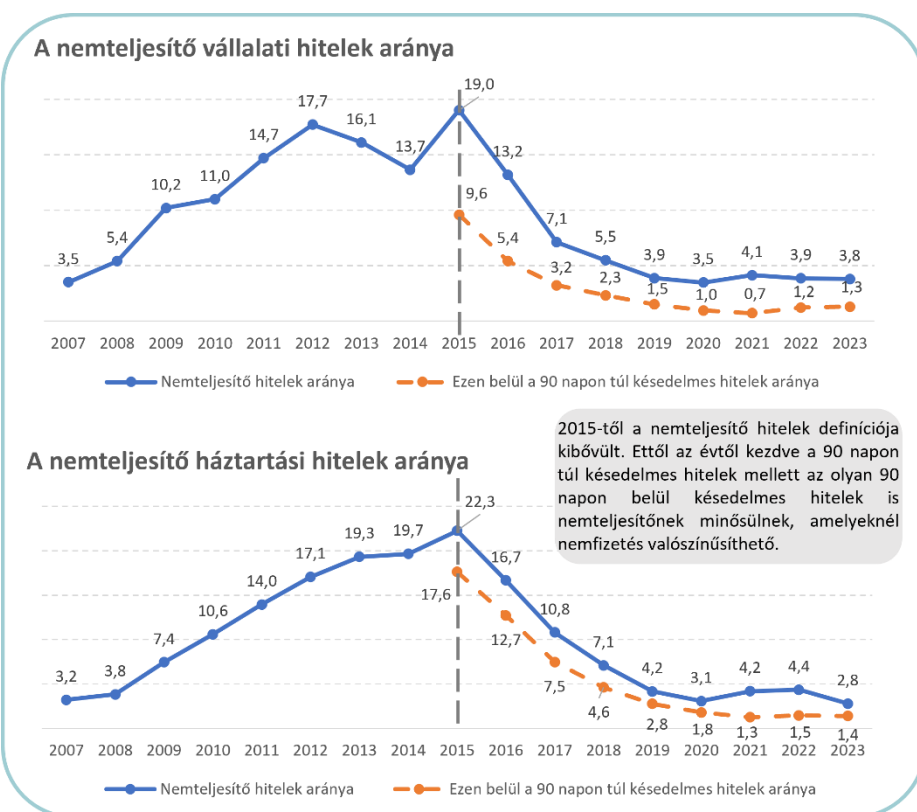
A nemteljesítő hitelek pénzügyi, illetve nemzeti (tagállami) kezelését kiegészítendő az Európai Unió 2017-ben Cselekvési tervet fogadott el, aminek keretében uniós szinten támogatja meg egyrészt a nemteljesítő hitel-állomány csökkentését, másrészt az újabbak keletkezésének megakadályozását. A nemteljesítő hitelek magas aránya (2016-ban uniós szinten az összes bankhitel 5,1 százaléka) negatívan hat a beruházásokra és a gazdasági növekedésre. A nemteljesítő hitelek aránya az egyes tagállamokban nagyon különböző, 2016-ban 1 és 46 százalék közé esett. A Cselekvési terv segíthet abban, hogy a bankok proaktívan is foglalkozzanak az NPL problémával, és segíthet elkerülni a kényszereladások okozta, üzletmenetben felmerülő akadályokat. A másodlagos piacok fejlesztése támogatásának egyik legfontosabb eszköze a nemteljesítő hitel-megállapodásokból származó hitelezői jogok eladói és a potenciális vásárlók közötti információs egyenlőtlenségek csökkentése, illetve elszámolása. Az információs

egyenlőtlenségek kiküszöbölése érdekében az Európai Bankhatóság ([EBH](#)) 2017-ben közzétette a sztenderd információs táblacsomagot, amelyben előírja az eladó intézmények számára, hogy milyen típusú információkat kell a potenciális vevők számára kötelezően szolgáltatni.

A 2020-AS UNIÓS STRATÉGIA

A 2020-as koronavírus-járvány okozta válság az Európai Unió minden országában a nemteljesítő hitelek állományának újbóli növekedéséhez vezetett. A 2020 decemberében meghirdetett stratégia legfontosabb célkitűzése a háztartások és a vállalkozások fizetőképességének megtartása volt. A gazdaság legfőbb finanszírozójaként működő bankok eszközminőségének és hitelezési kapacitásainak megtartása képezte a stratégia egyik fő irányát; szem előtt tartva, hogy közben a hitelfelvevők védelme is biztosítva legyen.

1. ábra: A nemteljesítő hitelek aránya a vállalati és a háztartási szektorban Magyarországon

Forrás: [Infoszolg/MNB Pénzügyi stabilitási jelentés 2024. november.](#)

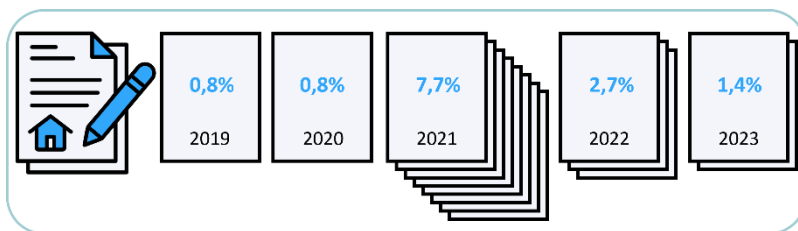
Az intézkedéscsomag az alábbi területekre fókuszált:

A nemteljesítő hitelek másodlagos piacának megtámogatása több oldalról. A bankok kivonhatnák mérlegükből a nemteljesítő hiteleket, illetve azok piacának átláthatósága érdekében uniós szintű adatközpont létesülne. Az adatközpont feladata lenne az információcsere biztosítása az összes szereplő – hitelértékesítők, hitelfelvásárlók, hitelgondozók, eszközközvetítő társaságok és magánplatformok – között.

A vállalatok, vállalkozások fizetésképtelensége és az adósságbehajtás feltételeire vonatkozó uniós szabályok újragondolása. A fizetésképtelenségi eljárásrendek egymáshoz közelítése, az értékbehajtás felgyorsítása a hitelezők és az adósok szempontjainak figyelembevételével.

Nemzeti eszközközvetítő társaságok létrehozása a bankok nemteljesítő hiteleinek a mérlegükből való kivonásának támogatására. Ezen társaságok nemzetközi együttműködése uniós hálózat megteremtéséhez vezetne, ami a legjobb gyakorlatok megosztását, az adat- és átláthatósági szttenderdek érvényesítését és a társaságok tevékenységének szinkronizálását jelenti. Az adatközpontokban a hitelezőkre, az adósokra és a hitelgondozókra vonatkozó információk összegyűjtve, harmonizálva lennének elérhetőek, az adatvédelmi szabályok betartásával.

2. ábra: A teljesítő lakáshitelek állományából az átstrukturáltak aránya Magyarországon, 2019–2023

Forrás: [Infoszolg/KSH Stadat 18.1.1.16.](#)

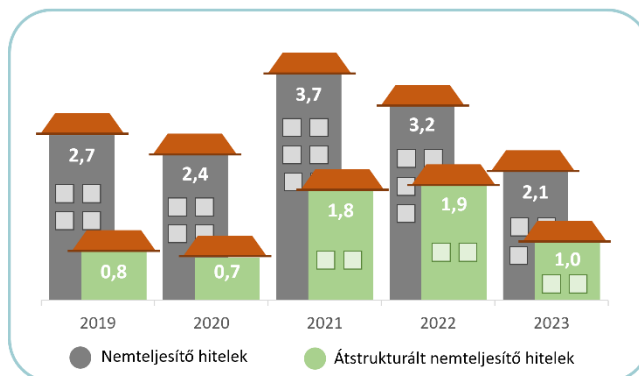
A koronavírus-járvány okozta válság miatt nehéz helyzetbe került bankok helyreállításának és szanálásának körülményeire reflektáló **állami támogatási szabályokat**, köztámogatási intézkedéseket kell a gazdaság-

politikai döntéshozatali mechanizmusokba beépíteni.

A bankok számára egy nemteljesítő hitelekre vonatkozó **védőháló** létrehozása, amit az újonnan kibocsátott hitelekhez viszonyítva egy minimális veszteségfedezetet képzését jelentené.

A hitelgondozókról, hitelfelvásárlókról és a biztosítékok érvényesítéséről szóló **irányelv** megalkotása.

3. ábra: A nemteljesítő lakáshitelek állománya és ezen belül az átstrukturáltak aránya, az összes százalékában Magyarországon, 2019–2023

Forrás: [Infoszolg/KSH Stadat 18.1.1.16.](#) táblából saját számítás

Az (EU) 2021/2167 IRÁNYELV

Az [irányelv](#) fogalommeghatározása szerint **hitelfelvásárlónak** tekinthető az olyan természetes vagy jogi személy (és nem hitelintézet), amely nemteljesítő hitelmegállapodásból származó hitelezői jogokat vagy magát a megállapodást vásárolja meg (kereskedelmi, üzleti vagy szakmai tevékenysége keretében).

Hitelgondozónak az olyan jogi személyt tekintik, aki kezeli és érvényesíti a nemteljesítő hitelmegállapodásból származó (hitelezői) jogokat és a hitelfelvásárló nevében hitelgondozási tevékenységet végez. Ez az alábbi tevékenységeket foglalja magába:

- hitelmegállapodáshoz kapcsolódó, esedékes fizetések beszedése vagy behajtása;
- hitelmegállapodás feltételeinek újratárgyalása, panaszkezelés;
- tájékoztatás a kamatlábak és díjak megváltozásáról, esedékes kifizetésekről.

Az irányelv hatályba lépésével, a javuló feltételek miatt a hitelintézetek jobban tudják kezelni a nemteljesítő hitelek harmadik félnek való eladását. Egyszerűsödött az az eljárás, melynek során a **hitelek gondozását** egy erre szakosodott intézménynek adják át vagy átruházzák a hitelmegállapodást egy megfelelő kockázatvállalással és szakértelemmel rendelkező külső hitelfelvásárlóra. Az irányelv tehát ezen körülmények, biztosítékok megteremtésével segíti a nemteljesítő hitelek másodlagos piacának biztonságos működését. Különösen fontos a **követelésbehajtás** szabályozásának uniós szintű egységesítése, mert tagállami szinten nagyon különbözőek a hitelintézetekre vonatkozó követelmények és az engedélyekhez szükséges feltételek. Az egységes szabályozás hiánya miatt a határokon átnyúló hitelfelvásárlás – elsősorban a hozzá kapcsolódó megfelelési költségek különbözősége miatt – jelentős akadályokba ütközött, így csak néhány tagállam tudott ezen a piacon megjelenni. A **másodlagos piacot** korábban korlátozott részvétel, gyenge verseny, alacsony vételárak, magas díjak jellemezték. Az irányelv célja volt, hogy a hitelintézetek uniós szinten is hatékony, átlátható másodlagos piacokon értékesíthessék a nemteljesítő

hitel-megállapodásaikat, és hatékonyan folytathassák gazdaságfinanszírozó tevékenységüket ([\(EU\) 2021/2167](#)).

Végrehajtás-technikai sztenderdek

A [1093/2010/EU rendelet](#) az Európai Bankhatóság (EBH) létrehozásáról megteremtette az európai bankszektor ügyfélközpontú (prudenciális) szabályozásának és felügyeletének feltételeit. A rendeletnek megfelelően az EBH kidolgozta az **egységes szabályozás-technikai sztenderdeket**, és megalkotta a hitelezési kitettséghez kapcsolódó adattábláit a célból, hogy a potenciális hitelfelvásárlók hozzájussanak a hitelezési kitettséggel kapcsolatos adatszolgáltatáshoz és elvégezhesék az előzetes vizsgálataikat. Jelen irányelvben az EBH felhatalmazást kapott arra, hogy a nemteljesítő hitelmegállapodások átruházására vonatkozóan adattábláit felülvizsgálja, és az irányelv szempontjait figyelembe véve hitelintézetekre vonatkozó **végrehajtás-technikai sztenderdeket**, közös adat-szabványt határozzon meg. A sztenderdek segítik majd a hitelmegállapodások értékének megállapítását, kötelező átláthatósági sablonokat írnak elő és elkerülhetővé teszik a kettős adatszolgáltatást ([\(EU\) 2021/2167](#)).

Források:

- [39/2016. \(X. 11.\) MNB rendelet](#) a nem teljesítő kitettségre és az átstrukturált követelésre vonatkozó prudenciális követelményekről
- MNB (Magyar Nemzeti Bank) (2022): [Az EBA egységesíti a nemteljesítő hitelek értékesítését és átruházását támogató tájékoztatási követelményeket](#) 2022. december 16.
- EKB (Európai Központi Bank) (2021): [Mi a nemteljesítő hitel?](#) 2021. január 14.
- ECB (European Central Bank) (2017): [Guidance to banks on non-performing loans](#) (2017. március)
- EKB (Európai Központi Bank) (2018): [Az EKB éves jelentése a felügyeleti tevékenységről, 2017](#) (2018. március)
- EKB (Európai Központi Bank) (2023): [Az EKB éves jelentése a felügyeleti tevékenységről, 2022](#) (2023. február)
- ET (Európai Tanács) (2017): [A Tanács következtetései az európai nemteljesítő hitelek kezelésére vonatkozó cselekvési tervről](#), 2017. július 11.
- Szakál Gyöngyvér (2023): [Új eszköz segíthet a nem teljesítő követelések eladásánál](#) Növekedés.hu, 2023. február 15.
- EB (Európai Bizottság) (2020): [Stratégia a nemteljesítő hitelek kezelésére](#), 2020. december 16.
- [\(EU\) 2021/2167 európai parlamenti és tanácsi irányelv](#) a hitelgondozókról és a hitelfelvásárlókról

Készítette: Horváth Irén
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Telefon: (1) 441-6486